

JASON LUTES**„Berlin. Miasto kamieni”**

WYDAWNICTWO KULTURA GNIEWU,
Warszawa 2008

Arcydzieło europejskiej sztuki komiksowej autorstwa Jasona Lutesa opisujące w realistyczny, ale i nostalgiczny sposób kilka miesięcy z życia przednazistowskiego Berlina i kilkorga jego mieszkańców: studentki próbującej swoich sił na Akademii

Sztuk Pięknych; dystansującego się od rzeczywistości dziennikarza antyfaszystowskiego pisma; nieszczęśliwie zakochanej homoseksualnej malarki; bezrobotnej matki opuszczającej wraz z dwójką dzieci męża nazistę; rodziny żydowskiej... Galeria postaci pierwszego i drugiego planu przeżywa swoją co-

dzienność na tle narastającej opresji nazistowskiej i coraz silniej konfrontującego się z nią ruchu komunistycznego. Jednym z głównych bohaterów komiksu jest także sam Berlin, którego genialna plastycznie, hiperrealistyczna panorama rozciąga się na każdej niemal stronie komiksu – Lutes pracował nad swym dziełem 10 lat! A jest to Berlin legendarny, tętniący życiem awangardy artystycznej i bohemy oraz mieniący się mozaiką kabaretów, teatrzyków, wodewili, ale również Wielkiego Kryzysu, powszechnej biedy i coraz bardziej agresywnej polityki, Berlin tak pamiętnie sportretowany w nieśmiertelnym „Kabarecie” Boba Fosse’a. I te dwie perspektywy, antyfaszystowska i historyczna, są w dziele Lutesa chyba najciekawsze. Co nie znaczy, że na poziomie narracji czy psychologicznej konstrukcji poszczególnych postaci jest gorzej! Wręcz przeciwnie – „Berlin. Miasto kamieni” jest doskonały pod każdym względem i z tego powodu także bardzo dobrą jest informacja, że to dopiero pierwszy tom zapowiadanej trylogii.

MK